

AÐGERÐAÁÆTLUN UM FORVARNIR
MEÐAL BARNNA OG UNGMENNA GEGN
KYNFERÐISLEGU OG KYNBUNDNU
OFBELDI OG ÁREITNI, SBR. ÞÁL. 37/150

ANNA G. BJÖRNSDÓTTIR

SVIÐSSTJÓRI ÞRÓUNAR- OG ALÞJÓÐASVIÐS

GILDISSVIÐ OG MARKMIÐ

Tekur til ára 2021-2025

Nær til leikskóla, grunnskóla, framhaldsskóla, sjálfstætt starfandi skóla, frístundaheimila og félagsmiðstöðva

Að forvarnir séu markviss þáttur í skólastefnu sveitarfélaga sem og forvarnastefnu hvers skóla og samþættar inn í kennslu og starfsemi

EFNISKAFLAR AÐGERÐAÁÆTLUNAR

-
- A Almennar aðgerðir
 - B Forvarnir í leikskólum
 - C Forvarnir í grunnskólum í samvinnu við heilsugæslu, frístundaheimili og félagsmiðstöðvar
 - D Forvarnir í framhaldsskólum
 - E Forvarnir í íþróttá- og æskulýðsstarfi og öðru tómstundastarfi
 - F Eftirfylgni og mat árangri

MEGINHLUTVERK FORVARNAFULLTRÚA - AI

Fylgja aðgerðaáætlun eftir, svo sem nánar er tilgreint í einstökum aðgerðum.

Styðja við skólaskrifstofur sveitarfélaga við miðlun fræðslu og forvarna, bæði í leikskólum og grunnskólum, ásamt frístundaheimilum og félagsmiðstöðvum.

Miðla þekkingu og fræðslu til grunnskóla og leikskóla sem ekki heyra undir skólaskrifstofur sveitarfélaga, þ. á m. sjálfstæðra skóla.

Miðla þekkingu og styðja framhaldsskóla við að efla kennslu og forvarnir gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi og áreitni.

Safna gögnum um árangur einstakra aðgerða.

- *Mælikvarði:* Forvarnafulltrúi hafi tekið til starfa á árinu 2021.
- *Ábyrgðaraðili:* Samband íslenskra sveitarfélaga.
- *Dæmi um samstarfsaðila:* Forsætisráðuneyti, mennta- og menningarmálaráðuneyti, Jafnréttisstofa, embætti landlæknis, samskiptaráðgjafi íþróttá- og æskulýðsstarfs, Barnaverndarstofa, Menntamálastofnun, skólaskrifstofur sveitarfélaga, umboðsmaður barna, fagfélög skólastjórnenda, kennarar og Grunnur – félag fræðslustjóra.

HLUTVERK SKÓLASKRIFSTOFA- A2

Miðla þekkingu og veita leikskólum og grunnskólum, ásamt frístundaheimilum og félagsmiðstöðvum, stuðning til að tryggja að forvarnir gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi og áreitni verði samþættar skólastarfi og starfsemi, einkum í kennslu, og að starfsfólk hljóti fræðslu.

Tryggja að forvarnir gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi og áreitni verði markviss þáttur í skólastefnu sveitarfélaga og í forvarnastefnu hvers skóla fyrir sig.

Halda utan um tölfraðiupplýsingar um fræðslu í sínu umdæmi og miðla upplýsingum um árangur til forvarnafulltrúa.

Mælikvarði: Allar skólaskrifstofur hafi miðlað þekkingu til leik- og grunnskóla á sínu svæði í lok árs 2024.
Ábyrgðaraðili: Skólaskrifstofur.
Dæmi um samstarfsaðila: Forvarnafulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga, leik- og grunnskólar, Barnaverndarstofa og félagsþjónusta sveitarfélaga.

FORVARNATEYMI Í HVERJUM GRUNNSKÓLA Í LOK ÁRS 2021-CI

Í hverjum grunnskóla starfi teymi sem hafi það hlutverk að tryggja kennslu í öllum árgöngum um kynbundið og kynferðislegt ofbeldi og áreitni sem hæfir aldri og þroska nemenda.

Teymið verði kennurum og öðru starfsfólki til stuðnings og ráðgjafar varðandi fræðslu og umræðu um kynferðislegt og kynbundið ofbeldi og áreitni og sjái einnig um að tryggja viðunandi þekkingu og þjálfun starfsfólks.

Teymið leitist við að tryggja samhæfð viðbrögð þegar börn reyna að greina frá ofbeldi og áreitni. Sérstaklega verði horft eftir merkjum um slíkt í tengslum við umfjöllun sem tengist forvörnum gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi og áreitni.

Viðmið um skipan teymis: stjórnandi, kennari með þekkingu á málaflokknum, skólahjúkrunarfræðingur, skóla-sálfræðingur, þroskaþjálfari/sérkennari, námsráðgjafi, tengiliður við frístundaheimili og/eða við félagsmiðstöð og félagsþjónustu. Teymið verði jafnframt tengiliður við skólaskrifstofur sem sjái um að miðla þekkingu og fræðslu. Skólaskrifstofur fylgi því eftir að innan hvers skóla verði starfrækt slíkt teymi.

- – *Mælikvarði:* Teymi verði starfrækt í hverjum grunnskóla fyrir árslok 2021.
- – *Ábyrgðaraðili:* Skólastjórar grunnskóla og skólaskrifstofur sveitarfélaga.
- – *Dæmi um samstarfsaðila:* Forvarnafulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga og heilsgæslan.

FRÆÐSLA STARFSFÓLKIS LEIKSKÓLA-BI

Starfsfólk leikskóla hljóti fræðslu um kynferðislegt og kynbundið ofbeldi og áreitni og forvarnir sem hæfa leikskólabörnum.

Leikskólastjórar, með stuðningi frá skólaskrifstofum sveitarfélaga eftir því sem við á, beri ábyrgð á fræðslunni.

Tryggt verði að allt starfsfólk hljóti lágmarksfræðslu í gegnum netnámskeið, sbr. aðgerð A.4. Skólaskrifstofur bjóði upp á frekari fræðslu og umræðu innan síns umdæmis og stjórnendur leikskóla nýti annað fræðsluefni til að tryggja viðunandi þekkingu og þjálfun starfsfólks.

- *Mælikvarði:* 90% starfsfólks hafi lokið netnámskeiði fyrir lok árs 2025.

- *Ábyrgðaraðili:* Leikskólastjórar.
- *Dæmi um samstarfsaðila:* Skólaskrifstofur, forvarnafulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga, Félag stjórnenda leikskóla, Barnaverndarstofa og frjáls félagasamtök.

FRÆÐSLA STARFSFÓLKS GRUNNSKÓLA, FRÍSTUNDAHEIMILA OG FÉLAGSMIÐSTÖÐVA- C2

Starfsfólk hljóti fræðslu um kynferðislegt og kynbundið ofbeldi og áreitni og forvarnir sem hæfa grunnskólabörnum.

Forvarnateymi, með stuðningi frá skólaskrifstofum sveitarfélaga eftir því sem við á, beri ábyrgð á fræðslunni.

Tryggt verði að allt starfsfólk hljóti lágmarksfræðslu í gegnum netnámskeið, sbr. aðgerð A.4. Skólaskrifstofur bjóði upp á frekari fræðslu og umræðu innan síns umdæmis.

Stjórnendur grunnskóla, frístundaheimila og félagsmiðstöðva nýti annað faglegt og gagnreynt fræðsluefni til að tryggja viðunandi þekkingu og þjálfun starfsfólks.

– *Mælikvarði:* 90% starfsfólks í grunnskóla hafi lokið netnámskeiði, sbr. aðgerð A.4, í lok árs 2025.

- *Ábyrgðaraðili:* Forvarnateymi grunnskóla.
- *Dæmi um samstarfsaðila:* Skólaskrifstofur, forvarnafulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga, Skólastjórafélag Íslands, Menntamálastofnun og frjáls félagasamtök

NETNÁMSKEIÐ FYRIR FÓLK SEM STARFAR MEÐ BÖRNUM OG UNGMENNUM-A4

Útbúið verði gagnvirkt netnámskeið með grunnfræðslu um kynferðislegt og kynbundið ofbeldi og áreitni fyrir fólk sem starfar með börnum og ungmennum.

Efnistöð byggist á efni sem hefur verið unnið í tengslum við námskeiðið *Verndum þau* en höfundar þess eru sérfræðingar í Barnahúsi.

Námskeið fyrir: 1) leikskóla, 2) yngri bekki grunnskóla ásamt frístundaheimilum, 3) eldri bekki grunnskóla ásamt félagsmiðstöðvum og 4) framhaldsskóla.

Viðbótarefni fyrir fagaðila sem starfa með fötluðum börnum og ungmennum.

Námskeiðið verði hannað með þeim hætti að stjórnendur geti fylgst með að starfsfólk hafi lokið námskeiðinu og að Barnaverndarstofa fái sjálfkrafa upplýsingar um heildarfjölda þeirra sem taka námskeiðið.

- *Mælikvarði:* Netnámskeið verði tilbúin árið 2022.
- *Ábyrgðaraðili:* Barnaverndarstofa (Barnahús).